

AAN120006 / ZÁKLADY EKONOMIE
ANPR / Bakalářské studium
2014/2015
Doc. Ing. Josef Vlček, CSc.
4/- ZS; povinný předmět
Zk / 6 kreditů

Cílem předmětu je seznámit studenty se základními ekonomickými kategoriemi a vztahy mezi nimi a objasnit nejdůležitější principy ekonomického rozhodování jednotlivých tržních subjektů a státu. Studenti získají základní přehled o mechanismu fungování národního hospodářství, porozumí makroekonomickému koloběhu, fungování dílčích trhů, makroekonomické rovnováze a ekonomickým fluktuacím v krátkém a dlouhém období. Pochopí základní analytický aparát ekonomické teorie a budou schopni jej použít při posuzování hospodářských procesů na úrovni mikroekonomiky a makroekonomiky. Studenti budou umět analyzovat vývoj reálné ekonomiky, predikovat důsledky hospodářské politiky vlády a centrální banky. Budou schopni identifikovat příčiny mikroekonomických a makroekonomických poruch a na základě standardně dostupných informačních zdrojů dokáží posoudit účinnost hospodářské politiky vlády. Předmět představuje teoretický základ pro aplikovanou ekonomii.

Charakteristika obsahu předmětu:

1. Úvod do ekonomie (ekonomický systém, základní ekonomické problémy a způsob jejich řešení, rodokmen ekonomické vědy, předmět ekonomie, ekonomické myšlení a hospodářská praxe, potřeby, výroba, ekonomické statky, výrobní faktory, hranice produkčních možností, klesající výnosy)
2. Vznik a vývoj zbožně peněžních vztahů (dělba práce, vlastnická izolovanost, vznik peněz, hospodaření subjektů, interakce mezi ekonomickými subjekty, prvky tržního mechanismu - nabídka, poptávka, cena, konkurence; posuny křivek nabídky a poptávky, elasticita poptávky a nabídky, pavučinový teorém)
3. Ekonomické systémy a technická stránka výroby, vláda a její úloha v ekonomice (nutnost koordinace ekonomické činnosti, tržní subjekty, vlastnické vztahy, nedokonalosti trhu, klasifikace ekonomických systémů, příkazová ekonomika, produktivní síly, historie státních zásahů, ekonomické funkce státu, cíle a nástroje hospodářské politiky vlády, typy hospodářské politiky, teorie veřejné volby)
4. Chování spotřebitele na trhu (užitek, rovnováha spotřebitele v kardinalistické a ordinalistické teorii užitku, odvození křivky poptávky)
5. Náklady firmy a její nabídka v podmínkách dokonalé konkurence, firma v podmínkách nedokonalé konkurence (produkční funkce, odvození nákladové křivky, příjmy firmy a její zisk, rovnováha firmy a odvození křivky nabídky, celkové, mezní a průměrné příjmy firmy v podmínkách nedokonalé konkurence, rovnováha a maximalizace zisku firmy v monopolním postavení, cena a zisk v podmínkách oligopolu a monopolní konkurence, vznik výsadního postavení, druhy a formy monopolu, protimonopolní regulace, právní formy podnikání, alternativní cíle firmy)
6. Formování cen na trzích výrobních faktorů. Důchody a jejich rozdělení (teorie mezní produktivity, vyrovnávání mezních produktů, určení mezd v podmínkách dokonalé a nedokonalé konkurence, úloha odborů na trhu práce, trh půdy a

- pozemková renta, cena půdy, vládní intervence v zemědělství, podstata kapitálu a jeho formy, poptávka a nabídka na trhu kapitálu, finanční trhy, měření nerovností v důchodech, přerozdělovací procesy v ekonomice)
7. Makroekonomické výstupy a jejich měření (kategorie vyjadřující ekonomické výsledky, metody zjišťování hrubého domácího produktu, vypovídací schopnost ukazatele HDP, mezinárodní srovnání výkonnosti ekonomik)
 8. Ekonomická rovnováha (spotřeba, úspory, investice, dvousektorový model, agregátní poptávka a její činitelé, pojetí agregátní nabídky, makroekonomická rovnováha)
 9. Ekonomický růst a hospodářský cyklus (determinanty ekonomického růstu, hlavní přístupy k hospodářskému růstu v soudobé ekonomii, hospodářský cyklus a jeho fáze, příčiny hospodářského cyklu, ukazatele dynamiky hospodářského vývoje, proticyklická opatření)
 10. Peníze, bankovní soustava, trh peněz (podstata a funkce peněz, formy peněz, kvantitativní teorie peněz, bankovní soustava a centrální banka, komerční banky a jejich operace, tvorba peněz, trh peněz, úroková sazba)
 11. Inlace, nezaměstnanost (pojetí inflace a její měření, příčiny a formy inflace, důsledky inflace, protiinflační politika, definice a měření nezaměstnanosti, příčiny nezaměstnanosti a její formy, důsledky nezaměstnanosti, aktivní politika zaměstnanosti, Phillipsova křivka)
 12. Monetární politika, fiskální politika (předpoklady monetární politiky, cíle a nástroje monetární politiky, typy monetární politiky, měnové centrum a vývoj ekonomiky, dilema centrální banky, veřejné finance, státní rozpočet a jeho struktura, místní finance, Lafferova křivka, státní dluh, státní rozpočet jako nástroj hospodářské politiky)
 13. Makroekonomie otevřené ekonomiky (vliv zahraničního obchodu na národní hospodářství, vývoz a dovoz kapitálu, obchodní a platební bilance, nástroje vnější měnové a obchodní politiky, mezinárodní pohyb zboží, služeb, kapitálu a pracovních sil, charakteristika světové ekonomiky, mezinárodní ekonomická integrace a její formy, vstup ČR do EU, transnacionální korporace)

Povinná literatura:

VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-478-9. (Kapitoly: 1; 2; 3. 2–3; 4; 5. 1–4; 6 (bez dodatku); 7 (bez dodatku); 8. 1–2; 9. 1–2; 10.1; 10.2.2; 11.1; 11.2.1; 12.2; 13; 14; 15; 16.1; 16.2.1 (jen dvoufaktorová produkční funkce s. 336–338); 16.2.2; 17.1; 18; 19; 20. 1–2; 21. 1–2; 22.)

Doporučená literatura:

SAMUELSON, Paul A. a William D. NORDHAUS. *Ekonomie*. Praha: NS Svoboda, 2007. ISBN 978-80-205-0590-3.

MANKIW, Gregory N. *Zásady ekonomie*. Praha: Grada Publishing, 1999. ISBN 80-7169-891-1.

FRANK, Robert H. a Ben S. BERNANKE. *Ekonomie*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0471-4.

Zkouška:

Požadavky ke zkoušce pro studenty prezenčního a kombinovaného studia jsou

stručně charakterizovány obsahem předmětu (viz Charakteristika obsahu předmětu).
Pozornost je zaměřena na témata:

- Rodokmen ekonomické vědy, vymezení předmětu ekonomie
- Hranice produkčních možností, alternativní náklady
- Vznik a rozvoj směnných vztahů
- Tržní mechanismus a jeho prvky
- Poptávka, nabídka a faktory, které je ovlivňují
- Poptávkově nabídková analýza, pavučinový teorém
- Kardinalistická nebo ordinalistická verze teorie užítka, odvození křivky poptávky
- Příjmy a náklady firmy
- Rovnováha firmy v podmínkách dokonalé konkurence, odvození křivky nabídky
- Nedokonalá konkurence, vznik výsadního postavení tržního subjektu
- Maximalizace zisku v případě monopolu, možnosti jeho regulace
- Vznik cen výrobních faktorů, poptávka po výrobních faktorech
- Charakteristika výrobních faktorů
- Ekonomický systém, koloběh smíšené ekonomiky
- Makroekonomické výstupy a problematika jejich měření
- Spotřební a úsporová funkce
- Model důchod – výdaje, investiční multiplikátor
- Model AS – AD
- Ekonomický růst
- Ekonomický cyklus
- Inflace, její měření, příčiny a důsledky
- Nezaměstnanost, její měření a formy
- Úloha státu v ekonomice, magický čtyřúhelník
- Bankovní soustava, trh peněz
- Fiskální politika
- Monetární politika

K ústní zkoušce budou vypsány minimálně tři termíny a jeden termín v následujícím zkouškovém období.

Elektronickou oporu kurzu studenti nalezou v systému Moodle UK. Přístupový klíč ke kurzu je k dispozici u vyučujícího nebo na sekretariátu katedry.